

Úrtudományi Nemzeti Laboratórium indul az ELTE-n

1,12 milliárd Ft támogatással indulhat el a Kármán Tódor Úrtudományi Misszióvezérelt Nemzeti Laboratórium az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. A győztes projektet egy olyan, nemzetközi szinten is kiemelkedő tudásműhely koordinálja, amely sokéves munka eredményeként épülhetett ki a Fizikai és Csillagászati Intézetben.

Augusztus 27-én közzétették a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból meghirdetett *Misszióvezérelt Nemzeti Laboratóriumok továbbfejlesztése* című pályázat győzteseinek listáját. A támogató döntése szerint 14 projekt, köztük az ELTE Kármán Tódor Úrtudományi Misszióvezérelt Nemzeti Laboratórium részesül vissza nem térítendő támogatásban. A kiíró célja, hogy a Nemzeti Laboratóriumok Program és a Tématerületi Kiválósági Program keretében megvalósított projektek korábban elért eredményeire alapozva és egy kiemelt tématerületre fókuszálva, jelentős társadalmi, gazdasági, valamint környezeti kihívásokra választ kereső, a társadalom és a gazdaság egészét átható, tudományos eredményekre épülő innovációk jöjjenek létre, valamint olyan jelentős tudásközpontok alakulhassanak ki, amelyek a nemzetgazdaság szempontjából is kiemelt jelentőséggel bírnak.

A most elnyert támogatás előzménye az ELTE TTK Fizikai és Csillagászati Intézetben három évig futó Asztro- és Részecskefizikai Felsőoktatási Intézményi Kiválósági Program (FIKP, 2018–2021), amely ezután – az ELTE-n futó korábbi projektek közül egyedülként – újabb kör támogatást kapott, és Tématerületi Kiválósági Programként (TKP) további négy évig folytatódhatott (2021–2026). Az új nemzeti laboratóriumot **Pásztor Gabriella**, az ELTE Atomfizikai Tanszék tanszékvezetője koordinálja.

„Mind az asztro-, mind a részecske-asztrofizika olyan kutatási területek, ahol többéves, akár évtizedes projektekben gondolkodunk, és akkor lehet eredményesen dolgozni, ha ehhez adottak a feltételek. Büszkék vagyunk rá, hogy az ELTE-n egy olyan, nemzetközi színvonalú tudományos műhelyt építettünk fel, ahol adottak a feltételek ahhoz, hogy hosszú távon kiemelkedő munkát végezzünk – mondta el **Frei Zsolt**, a projekt vezető kutatója, a Fizikai és Csillagászati Intézet korábbi igazgatója, a FIKP- és TKP-programok koordinátora. – Hosszan tartó építkezésünk sikerét mutatja, hogy a most záruló TKP-program keretében négy év alatt, 2025 októberéig, 1599 idegen nyelvű, referált folyóiratcikket közzétünk, amelyek közül 546 D1-es, és 569 Q1-es besorolású. Ez a teljesítmény a Fizikai és Csillagászati Intézet teljes teljesítményének kb. 75%-át adja, és nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a Fizikai és Csillagászati Intézet az egyik, ha nem a legjobb helyen szereplő intézet a nemzetközi egyetemi rangsorokban az összes magyar egyetemi intézet közül. Ez a tény nyilván szerepet játszott abban is, hogy tevékenységünk – az ELTE-n egyedülállóan, immár harmadszor – most misszióvezérelt nemzeti laboratóriumként folytatható tovább, ahol az alapkutatások mellett az ipari alkalmazásokra és hasznosításra is erőteljesen fókuszálni fogunk” – tette hozzá Frei Zsolt.

A most elnyert pályázati projekt az „űrtechnológiák” társadalmi kihívására reagál, célja, hogy erősítse Magyarország tudásalapú versenyképességét a világűr békés célú hasznosításához szükséges módszertani és adatfeldolgozási kapacitásokkal. A korábbi sikeres projektek eredményeire építve az ELTE Fizikai és Csillagászati Intézete és a bevont HUN-REN CSFK Csillagászati Intézet olyan validált modellezési/szimulációs és szoftveres megoldásokat fejleszt a következő években, amelyek támogatják a kommunikációt, a navigációt, a távérzékelést és az úrbiztonságot.

„A tudományos alap kutatás mellett két hasznosítási csatornát is megvalósítunk – emelte ki Frei Zsolt. – A cél, hogy megerősítsük a már működő AdCoelum Kft-t, amely ahhoz az ESA BILAR projekthez kapcsolódik, amely fénygörbe elemzésekkel igyekszik az űrben található mesterséges anyagok, például űrszemetek helyét meghatározni, illetve szeretnénk egy új spin-off céget is létrehozni, amely az ESA LISA misszióhoz kapcsolódó szolgáltatást nyújt majd. Ez a misszió az űrből érkező gravitációs hullámok tanulmányozásával foglalkozik, amely területen szintén komoly tapasztalattal rendelkezünk az ELTE-n. A projekt végére dokumentált, átadható szolgáltatásokat és piaci megjelenést biztosítunk.”

„A program további jelentősége, hogy komoly lehetőségeket nyújt a következő generációt jelentő pályakezdő kutatók és fizikus hallgatók számára, hiszen már tanulmányaik alatt komoly, nemzetközi kutatásokban, intézményeken átívelő együttműködésekben vehetnek részt akár TDK, akár szakdolgozati vagy doktori kutatásokkal, miközben szakmájukban kiemelkedő, gyakorló kutatóktól tanulhatnak az ELTE-n, felkészülhetnek első önálló lépéseikre a tudományos pályán” – mutatott rá a projekt további jelentőségére **Pásztor Gabriella**.

A 2026-ban induló projekt várhatóan 2030-ig tart, és 1.120.000.000 Ft-ból valósulhat meg.

További információ:

<https://nkfi.gov.hu/palyazoknak/nkfi-alap/tamogatott-projektek-2026-411-missziok>

Sajtókapcsolat:

- kommunikacio@elte.hu

Eredeti tartalom: Eötvös Loránd Tudományegyetem

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/?p=32640>